

Π.3.2.1 *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Ντίλι, ντίλι, ντίλι»

ΕΛΠΙΔΑ ΤΟΚΜΑΚΙΔΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ντίλι, ντίλι, ντίλι

Δημιουργός

Ελπίδα Τοκμακίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Β΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Νοέμβριος 2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Β΄ Δημοτικού», ενότητα 2: *Με το σεις και με το σας*

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Νεοελληνική λογοτεχνία (Φιλαναγνωσία)

Μουσική

Θεατρική Αγωγή

Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Ερευνητικές Εργασίες – Project

Θεατρική Αγωγή

Χρονική διάρκεια

8-10 διδακτικές ώρες (το επιπλέον δίωρο υπολογίζεται για την ολοκλήρωση και επέκταση του σεναρίου, ανάλογα με τους στόχους του εκπαιδευτικού, τις δυνατότητες της τάξης και το ενδιαφέρον των μαθητών).

Χώρος

Αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν βασική εξοικείωση με τη χρήση του ηλεκτρολογίου και του «ποντικιού», βασική εμπειρία χρήσης του Η/Υ (άνοιγμα φακέλου και αρχείου, αποθήκευση), αλλά και βασική εμπειρία από την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Προβλέπεται η ύπαρξη φορητών Η/Υ -ένας για κάθε μια ομάδα- αλλά και η ύπαρξη ενός βιντεοπροβολέα (ή διαδραστικού πίνακα) για τη συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης. Για την υποβοήθηση του/της εκπαιδευτικού έχει δημιουργηθεί συνοδευτικό υλικό.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μέσα από το συγκεκριμένο σενάριο επιδιώκεται η γνωριμία των μικρών μαθητών/τριών με τη γλώσσα και τη δομή της, η εξάσκησή τους σε βασικές πρακτικές συλλαβισμού, σε δραστηριότητες αξιοποίησης συλλαβών για τη δημιουργία λέξεων, προφορικής, γραπτής κατανόησης και ανασύνθεσης μικρών κειμένων, ποιημάτων και παραμυθιών, με απώτερο στόχο τη δική τους αυτόνομη

παραγωγή απλών ιστοριών. Η σταδιακή επαφή των παιδιών με τα δομικά στοιχεία της γλώσσας γίνεται παράλληλα με τη «βήμα προς βήμα» εξοικείωσή τους με πρακτικές που αφορούν στους νέους γραμματισμούς και τη χρήση «ψηφιακών» βιβλίων. Μέσα από τα προσωπικά τους βιώματα γνωρίζουν τη χρησιμότητα και τη λειτουργικότητα του Η/Υ και των Τ.Π.Ε ενώ ταυτόχρονα εξασκούνται στη χρήση βασικών εντολών επεξεργασίας απλών λογισμικών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Τα ποιήματα, οι ιστορίες και τα παραμύθια αποτελούν τα πρώτα κείμενα με τα οποία έρχονται σε επαφή οι μαθητές/τριες μικρής ηλικίας. Αυτά συναντώνται σε μεγάλη έκταση και στο αναγνωστικό της Β΄ τάξης. Η επεξεργασία τους δίνει ευκαιρίες μύησης των παιδιών στη δομή της γλώσσας αλλά και στις δυνατότητες των ποικίλων συνδυασμών με τους οποίους μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα βασικά της στοιχεία, τα γράμματα και οι συλλαβές, ώστε να παραχθούν οι λέξεις και τα κείμενα. Ποιήματα και παραμύθια μπορεί όμως να συναντήσουν οι μικροί μαθητές και σε «άλλα» βιβλία εκτός του σχολικού αναγνωστικού. Σε αυτή την αναζήτηση μπορεί να συμβάλλει η χρήση του διαδικτύου και η αξιοποίηση περιεχόμενων συγκεκριμένων ιστοσελίδων.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Η ύπαρξη παραδοσιακών παραμυθιών και ποιημάτων σε σώματα κειμένων μπορεί να αξιοποιηθεί για τη γνωριμία και εξοικείωση των παιδιών με δημιουργίες που, ενώ με το πέρασμα του χρόνου παραμένει άγνωστος ο δημιουργός τους, εξακολουθούν ακόμη να εμπνέουν. Παράδειγμα αποτελεί το «Ντίλι ντίλι ντίλι», το γνωστό κλιμακωτό τραγούδι, που ως μέρος της λαογραφικής μας παράδοσης συναντάται σε έντυπα και «ψηφιακά» βιβλία, αλλά και σε ψηφιακούς δίσκους, σε αναρτήσεις στο Youtube αλλά και σε βάσεις δεδομένων. Το κείμενό του είναι ουσιαστικά μικρό, καθώς σε κάθε μια στροφή επαναλαμβάνονται οι ίδιες λέξεις, παράλληλα με την εμφάνιση ενός νέου ήρωα, για αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί κατά τον σχεδιασμό ενός

σχεδίου εργασίας για μαθητές/τριες της Β΄ τάξης. Βασική επιδίωξη αποτελεί η εξοικείωση των παιδιών με τον ρυθμό και τα παιχνίδια της γλώσσας, το σταδιακό πέρασμα από τον προφορικό στον γραπτό λόγο, από την εικόνα στη γραπτή της αναπαράσταση. Ταυτόχρονα με την εκμάθηση του ποιήματος, εξασκούνται σε βασικές πρακτικές συλλαβισμού¹, εντοπίζουν το μοτίβο «της διαδοχικής παρουσίασης ηρώων» και σε άλλα κειμενικά είδη και χωρισμένοι σε ομάδες, υποκινούνται για τη δημιουργία παρόμοιων ιστοριών. Παράλληλα η ύπαρξη απλών και οικείων λέξεων σε μικρά κείμενα, μπορεί να αποτελέσει ένα «βήμα» για την οικοδόμηση γνώσεων που αφορούν στη χρήση του Η/Υ και εξοικείωση των μικρών μαθητών/τριών με τις Τ.Π.Ε.

Ειδικότερα επιχειρείται οι μαθητές/τριες:

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

- Να γνωρίσουν τις μορφές στις οποίες μπορεί να παρουσιαστεί η ίδια ιδέα/δημιουργία (το ποίημα ως κείμενο με τις παραλλαγές του αλλά και ως τραγούδι).
- Να πληροφορηθούν για «συνήθειες» που ανήκουν πλέον στον χώρο της λαϊκής μας παράδοσης (η κόρη που κεντά το μαντήλι με τη βοήθεια του καντηλιού).
- Να πληροφορηθούν για την ύπαρξη «νέων μορφών βιβλίου», όπως είναι τα «ψηφιακά».
- Να συνειδητοποιήσουν ότι μια ιστορία (προφορική, γραπτή ή εικονική) αποτελείται από γεγονότα που διαδέχονται το ένα το άλλο.
- Να εξοικειωθούν με την εργασία σε ομάδες, βιώνοντας τη δύναμη της συνεργασίας και ανταλλαγής απόψεων και ιδεών.

¹ Επιδιώξεις του σχολικού αναγνωστικού στο αντίστοιχο κεφάλαιο: «Θα μάθεις ...να μετράς τις συλλαβές που έχουν οι λέξεις, να αλλάζεις τη σημασία μιας λέξης αλλάζοντας τη θέση του τόνου της...» (σελ. 21, Βιβλίο του μαθητή)

Γνώσεις για τη γλώσσα

- Να εξοικειωθούν με τα βασικά στοιχεία ενός ποιήματος (στίχος, στροφή, ρυθμός και ομοιοκαταληξία).
- Να εξασκηθούν στη διάκριση των κειμενικών ειδών, αξιοποιώντας γλωσσικά στοιχεία και ενδείξεις για τον ορισμό ενός ποιήματος ή ενός παραμυθιού (χρόνος, χώρος, χαρακτήρες, αφηγητής, πλοκή) παρά την ύπαρξη παρόμοιου θέματος σε αυτά.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι και ο προφορικός λόγος αποτελεί κείμενο που βρίσκεται σε άμεση σύζευξη με εκδοχές του γραπτού λόγου (έντυπου και πολυτροπικού).
- Να εξασκηθούν στη σύνταξη και παραγωγή απλών κειμένων με νόημα και συγκεκριμένο περιεχόμενο με τη χρήση διαδοχικών εικόνων.
- Να εξοικειωθούν με βασικές αρχές του συλλαβισμού των λέξεων, μέσα από δραστηριότητες φωνολογικής ενημερότητας και εμπέδωσης.
- Να κατανοήσουν τις σχέσεις μεταξύ των συλλαβών και να αντιληφθούν διαισθητικά τον μηχανισμό της ανάγνωσης και γραφής ως ένα παιχνίδι ανάμεσα τους.
- Να εξασκηθούν στη διάκριση του γένους των ουσιαστικών με διαισθητικό τρόπο.

Γραμματισμοί

- Να γνωρίσουν κάποιες από τις δυνατότητες που τους παρέχονται με τη χρήση Η/Υ στην αναζήτηση και άμεση αξιοποίηση συγκεκριμένων κειμένων.
- Να εξοικειωθούν με βασικές εντολές επεξεργασίας απλών λογισμικών (κειμενογράφου, πρόγραμμα παρουσίασης, εννοιολογικής χαρτογράφησης), όπως είναι η αντιγραφή και επικόλληση κειμένου, η διαγραφή λέξης, η αναίρεση μιας εντολής, η μετακίνηση με drag & drop και η αποθήκευση ενός αρχείου.

Διδακτικές Πρακτικές

Κατά τη διεξαγωγή του σεναρίου ο/η εκπαιδευτικός έχει τον ρόλο του διευκολυντή και διαμεσολαβητή της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες εργασίας, εξασφαλίζοντας κίνητρα συμμετοχής και μάθησης για τους μαθητές/τριες της τάξης. Αξιοποιεί τις προϋπάρχουσες γνώσεις, τις εμπειρίες και τα βιώματα των παιδιών και προάγοντας τη συνεργασία μεταξύ τους, στοχεύει στη σταδιακή αυτονόμησή τους. Λειτουργεί ως εμπνευστής που θα προκαλέσει την ενεργή συμμετοχή και τη διάθεση για προσφορά στην ομάδα. Παράλληλα διαδραματίζει ρόλο συμβουλευτικό, εντάσσοντας τα παιδιά σε ένα πλαίσιο «μαθητείας» με τη μοντελοποίηση των στρατηγικών που ο/η ίδιος/α χρησιμοποιεί, κατά την αξιοποίηση του Η/Υ και των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τη χρήση του διαδικτύου. Ακολουθώντας το μοντέλο της φθίνουσας καθοδήγησης εμπλέκει τα παιδιά σε δραστηριότητες συνεργατικής οικοδόμησης και διερεύνησης της γνώσης. Παρακολουθεί συστηματικά την πρόοδο των μαθητών/τριών με σκοπό την αντιμετώπιση των ενδεχόμενων δυσκολιών τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο λειτουργίας της ομάδας.

Από την άλλη πλευρά οι μαθητές/τριες βρίσκονται στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ενθαρρύνονται να αναλάβουν ενεργό ρόλο σε αυτήν. Προκαλούνται να συνεργάζονται και να αλληλοβοηθούνται μεταξύ τους, ως μέλη μιας ομάδας. Μέσα σε αυτήν καλούνται να διαπραγματευτούν θέματα που αφορούν στη συμμετοχή του καθενός, αποδεικνύοντας έμπρακτα τον σεβασμό τους για τη συμβολή και προσφορά του καθενός στην ομάδα αλλά και στην ολομέλεια της τάξης. Δραστηριοποιούμενοι/ες σε διαφορετικές προκλήσεις συνεργατικής διερεύνησης, με κυρίαρχα τα παιγνιώδη χαρακτηριστικά, εμπλέκονται σε δράσεις που αφορούν στην προσέγγιση και οικοδόμηση νέας γνώσης όσον αφορά στον κόσμο, τη γλώσσα και τους νέους γραμματισμούς.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει μια ιδέα που συναντάται στο βιβλίο του μαθητή της Β΄ τάξης (τεύχος Α΄, σ. 22). Η Γαλήνη, ηρωίδα του σχολικού βιβλίου, προτείνει να διαβαστεί «ένα βιβλίο που μοιάζει με παραμύθι». Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει αυτή την αναφορά για να παρουσιάσει ένα ποίημα που «μοιάζει με παραμύθι». Πρόκειται για το ποίημα «Ντίλι ντίλι ντίλι» που ίσως να γνωρίζουν ήδη τα παιδιά από την προσχολική τους ηλικία. Για την παρουσίασή του μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε το ομώνυμο βιβλίο των εκδόσεων Κίρκη είτε το παλιό σχολικό ανθολόγιο (για την Α΄-Β΄ τάξη του Δημοτικού σχολείου) που έχει στα περιεχόμενά του το ίδιο ποίημα. Εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί η [ιστοσελίδα του Σπουδαστηρίου Νέου Ελληνισμού](#).

Προτείνεται στους μαθητές/τριες η ενασχόλησή τους με το συγκεκριμένο κείμενο και παρόμοιά του, τα οποία όμως δε θα τα προμηθευτεί η τάξη από κάποια βιβλιοθήκη αλλά από το διαδίκτυο. Η συγκεκριμένη πρόταση ενέχει το στοιχείο της πρόκλησης για την αναζήτηση «νέων δρόμων», γεγονός που μπορεί να προκαλέσει το ενδιαφέρον και την ενεργοποίηση των μαθητών.

Όσον αφορά στον χωρισμό της τάξης και στη δημιουργία ομάδων, η συγκεκριμένη χρονική στιγμή (αρχή της σχολικής χρονιάς), κατά την οποία προτείνεται η εφαρμογή του αλλά και ο μικρός βαθμός δυσκολίας των δραστηριοτήτων επιτρέπει την «τυχαία» επιλογή. Στα παιδιά μοιράζονται κατά την έναρξη του σεναρίου καρτέλες που εικονίζουν διάφορα μουσικά όργανα τέσσερα για κάθε είδος (μαράκες, ντέφι, κλακέτες, τρίγωνο, ταμπούρλο, ξυλόφωνο) και καλούνται να αναζητήσουν τα μέλη της ομάδας τους. Έτσι δημιουργούνται 6 ομάδες των 4 ατόμων (που θα έχουν στα χέρια τους την ίδια εικόνα μουσικού οργάνου) σε μια τάξη 24 μαθητών/τριών². Ο/Η εκπαιδευτικός κατά την πορεία του σεναρίου παρατηρεί τη

² Ανάλογα με τον αριθμό των ομάδων που θα δημιουργηθούν ο/η εκπαιδευτικός φροντίζει να δημιουργήσει φακέλους (με τις παρουσιάσεις και τα αρχεία εννοιολογικής χαρτογράφησης) στον φορητό Η/Υ της κάθε μιας. Κάθε φορά που ασχολούνται με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες τα

λειτουργία των ομάδων και συλλέγει πληροφορίες για τη συνεργασία μεταξύ των παιδιών και τις δυνατότητες μετακίνησης μεταξύ των ομάδων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Τα ποιήματα και τα παραμύθια αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης της Β΄ τάξης στα πλαίσια του γλωσσικού μαθήματος. Ειδικότερα η χρήση ποιημάτων και των βιβλίων «που μοιάζουν με παραμύθια» συναντώνται στη 2^η ενότητα του σχολικού βιβλίου «Με το σεις και με το σας» (τεύχος Α΄, σ. 21-26 και Τετράδιο Εργασιών, τεύχος Α΄ σελ.12-14) ενώ μπορούν να αξιοποιηθούν ώρες και στα πλαίσια της Φιλαναγνωσίας αλλά και στο μάθημα της Μουσικής³ και της Θεατρικής Αγωγής.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Μέσα από την εμπλοκή των παιδιών με τις δραστηριότητες του συγκεκριμένου σεναρίου επιδιώκεται η οικοδόμηση γνώσεων που αφορούν στη χρήση του Η/Υ και η εξοικείωση των μικρών μαθητών/τριών με τις νέες τεχνολογίες και τις δυνατότητες που αυτές προσφέρουν (εξοικείωση με βασικές εντολές επεξεργασίας απλών λογισμικών, όπως είναι ο κειμενογράφος, ένα πρόγραμμα παρουσίασης και εννοιολογικής χαρτογράφησης).

Κείμενα

Αξιοποιούνται πηγές που περιέχουν κείμενα (ποιήματα και παραμύθια), έντυπα και «ψηφιακά» που έχουν σχέση με το μοτίβο της κλιμακωτής παρουσίασης ηρώων και γεγονότων. Παράλληλα επιλέγονται εικόνες από το διαδίκτυο και αξιοποιούνται αρχεία λογισμικού εννοιολογικής χαρτογράφησης, επεξεργασίας κειμένου και προγράμματος παρουσίασης, αλλά και ηχητικές καταγραφές.

Ηχογραφήσεις

«[Ντίλι ντίλι](#)», από τον δίσκο «Ο κυρ Βοριάς ... και άλλα τραγούδια για παιδιά» σε επιμέλεια της Δόμνας Σαμίου.

παιδιά καθοδηγούνται να ανοίγουν τον φάκελο με το όνομα της ομάδας τους και να αναζητούν τις σχετικές εργασίες ενώ συχνά παρακινούνται και να τις αποθηκεύουν.

³ Ως κλιμακωτό παραμυθοστράγγιδο το «Ντίλι ντίλι το καντήλι» συναντάται και στο βιβλίο εργασιών της Μουσικής για τη Β΄ τάξη, σ. 50

Παραμύθια

«Ντίλι-ντίλι-ντίλι», από το Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού (κατηγορία Ανθολόγιο παιδικό, υποκατηγορία παιχνίδια)

«Ντίλι ντίλι ντίλι», έκδοση σε ψηφιακό βιβλίο με σχέδια Σπύρου Βασιλείου, εκδόσεις ΙΚΑΡΟΣ.

«Η γάτα που ήθελε να παντρευτεί», Παντελής Ζούρας με εικονογράφηση της Χριστίνας Δουληγέρη, εκδόσεις Ακρίτας Παιδικά. Διαθέσιμο στον Μικρό Αναγνώστη.

Σαρρή, Ζωρζ. 2002. «Η κόκκινη κοτούλα», εκδόσεις Πατάκης.

Μέγας Γ.Α.1994, λαϊκό παραμύθι «Ο ποντικός και η θυγατέρα του», *Ελληνικά Παραμύθια*, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας».

Παπαλουκά, Φανή. 1974. «Γιατί τα σκυλιά κυνηγάνε τις γάτες και οι γάτες τους ποντικούς», *Ιστορίες σαν παραμύθια*, εκδόσεις Αστήρ.

«Η παρέα», εκδόσεις Κίρκη.

Λαϊκό παραμύθι «Ο Μακρυνούρης». 1990, σε επιμέλεια Χατζημανώλη Άννα, εκδόσεις Κίρκη

Τολστόη, Αλέξης. 2002. «Η πελώρια κολοκύθα», σε μετάφραση του Μπελιέ Ερρίκου, εκδόσεις Άμμος

Εικόνες – Φωτογραφίες

Από ιστοσελίδες:

<http://agathan.wordpress.com/>: ανάρτηση *Γιατί ανάβουμε το καντήλι* (23/02/2012), φωτογραφία καντηλιού

<http://www.ikarosbooks.gr/>: ζωγραφιά του Σπύρου Βασιλείου, Κόρη που κεντά

<http://news.discovery.com>, *one mouse two dads*, εικόνα ποντικιού

<http://www.petshoplimnos.gr/>: πληροφορίες για τη γάτα, εικόνα γάτας

<http://iramairoula.blogspot.gr>: ιστολόγιο για τους σκύλους, εικόνα για τον σκύλο

<http://www.protothema.gr/>: είδηση *Τον χτύπησαν με ρόπαλο για 200 ευρώ*, εικόνα ξύλου

<http://www.komu.com>: είδηση *Police say fatal Missouri home fire intentionally set*, [εικόνα φωτιάς](#)

<http://19812011thestoryofacrisis.blogspot.gr>: ανάρτηση *Το ποτάμι δε γυρίζει πίσω* (10 Μαΐου 2012), [εικόνα ποταμού](#)

<http://efivikimatia.blogspot.gr>: ανάρτηση *Το ποντικάκι και οι φίλοι του* (17/02/2012), [εικόνα για το βόδι και το λύκο](#)

<http://sofoscrete.blogspot.gr>: ανάρτηση *Τραυματισμός κυνηγού στα Χανιά* (11/10/09), [εικόνα κυνηγού](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Αρχικά στην ολομέλεια της τάξης, με τη βοήθεια του ανακλαστικού προβολέα ή του διαδραστικού πίνακα γίνεται η παρουσίαση του ποιήματος «Ντίλι ντίλι ντίλι». Κατόπιν οι ομάδες εργάζονται ξεχωριστά σε κοινές δραστηριότητες που αφορούν στο ίδιο κείμενο ενώ ακολουθούν δραστηριότητες και πάλι στην ολομέλεια της τάξης για τη σύγκριση του συγκεκριμένου κειμένου σε διάφορες παραλλαγές του (ως «ψηφιακό» βιβλίο αλλά και ως ηχογραφημένη καταγραφή). Μετά τις 4 πρώτες ώρες, ένα διδακτικό δίωρο (με κάποιες ίσως διακοπές που θα κριθούν απαραίτητες) αφιερώνεται για να έρθουν οι ομάδες σε επαφή με ένα ακόμη «ψηφιακό» βιβλίο, την «ανάγνωση» του οποίου παρακολουθούν στην οθόνη του Η/Υ που έχουν στη διάθεσή τους, ενώ σε τακτά χρονικά διαστήματα συναντώνται στην ολομέλεια για σχολιασμό και συγκρίσεις. Στο τελευταίο διδακτικό δίωρο τα μέλη των ομάδων συνεργάζονται μεταξύ τους, για να φτιάξουν μια δική τους ιστορία ενώ γίνονται οι τελευταίες συνεννοήσεις για την παρουσίαση της εργασίας τους στην άμεση ή ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα. Συνολικά για την ολοκλήρωση του σεναρίου προβλέπονται 8 διδακτικές ώρες. Συγκεκριμένα:

1^ο Βήμα: «Ντίλι ντίλι ντίλι»

- 1ο δίωρο: «Παρουσίαση του ποιήματος, δραματοποίηση» (στην ολομέλεια της τάξης)/«Προφορική αναδιήγηση της ιστορίας»/«Αντιστοίχιση ηρώων με

τους στίχους που αναφέρονται σε αυτούς»/«Διάκριση των ηρώων σε στήλες ανάλογα με το γένος τους» (εργασία στις ομάδες).

- 2^ο δώρο: «Ασκήσεις συλλαβισμού» (στην ολομέλεια της τάξης και στις ομάδες)/«Αντιγραφή κειμένου και κατάταξη λέξεων ανάλογα με τον αριθμό των συλλαβών τους»/«Τοποθέτηση κειμένου σε διαδοχική σειρά»/«Σύγκριση κειμένων και ηχητικών καταγραφών» (εργασία σε ομάδες και στην ολομέλεια).

2^ο Βήμα: «Ντίλι ντίλι ντίλι» και μια γάτα

- 3^ο δώρο: «Ανάγνωση/ακρόαση μιας ιστορίας»/«Δημιουργία νέων λέξεων με βάση 'γνωστές' συλλαβές» (εργασία στις ομάδες και στην ολομέλεια της τάξης).

3ο Βήμα: Δημιουργούμε και παρουσιάζουμε

- 4ο δώρο: «Δημιουργία ιστορίας με αντιστοίχιση εικόνων και κειμένου»/«Προετοιμασία για μια παρουσίαση» (εργασία σε ομάδες και στην ολομέλεια της τάξης).

1ο Βήμα: «Ντίλι ντίλι ντίλι»

1ο δώρο: «Παρουσίαση του ποιήματος, δραματοποίηση» (στην ολομέλεια της τάξης)/«Προφορική αναδιήγηση της ιστορίας»/«Αντιστοίχιση ηρώων με τους στίχους που αναφέρονται σε αυτούς»/«Διάκριση των ηρώων σε στήλες ανάλογα με το γένος τους» (εργασία στις ομάδες)

Αφού οι μαθητές/τριες χωριστούν σε ομάδες, παραδίδεται στην κάθε μια το μουσικό όργανο που την αντιπροσωπεύει. Αρχικά παρουσιάζεται το μουσικό μοτίβο του συγκεκριμένου ποιήματος με την προβολή της ηχογραφημένης καταγραφής στο [Youtube](#) και προκαλούνται εκπρόσωποι των ομάδων (διαφορετικά παιδιά ανά δύο στροφές), να χρησιμοποιήσουν τα μουσικά όργανα που έχουν στη διάθεσή τους, ακολουθώντας τον ίδιο ρυθμό. Παράλληλα με τη ρυθμική ακρόαση του παραμυθιού, τα υπόλοιπα παιδιά προκαλούνται να συμμετάσχουν με τα χέρια τους ή με τη φωνή τους.

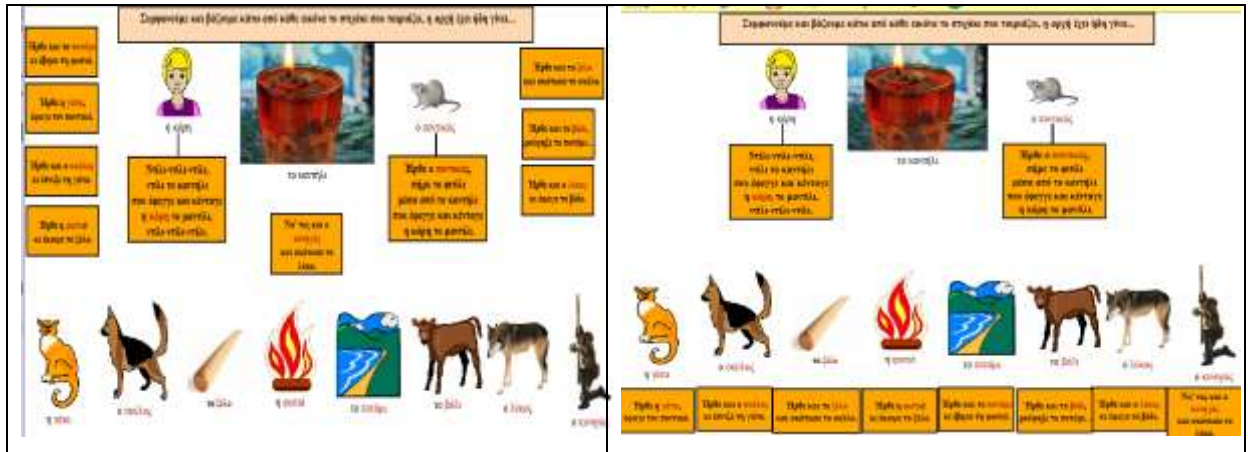

Ακολουθεί μια συζήτηση για τα περιστατικά που παρουσιάζονται σε αυτό, ενώ ταυτόχρονα προβάλλονται από ένα αρχείο διαφανειών Powerpoint σχετικές εικόνες (καντήλι, κορίτσι που κεντά) (βλ. φάκελος συνοδευτικού υλικού, 1^ο Βήμα > 1^ο δίωρο > Εικόνες ποιήματος). Προκαλούνται τα παιδιά να αναφέρουν σχετικές πληροφορίες, ενώ γίνεται αναφορά στη χρονική στιγμή που πραγματεύεται το τραγούδι, όταν ακόμη απουσίαζε το ηλεκτρικό ρεύμα από τα σπίτια και οι ασχολίες των κοριτσιών περιλάμβαναν και τη χειροτεχνία. Διαδοχικά μέσα από την εναλλαγή διαφανειών παρουσιάζονται και οι υπόλοιποι πρωταγωνιστές της ιστορίας. Παράλληλα οι συγκεκριμένοι ήρωες «ενσαρκώνονται» από τα αγόρια και κορίτσια της τάξης σε ένα παιχνίδι δραματοποίησης. Αυτό μπορεί να επαναληφθεί, ώστε όλα τα παιδιά να μπορέσουν να υποδυθούν κάποιους από τους ήρωες της ιστορίας.

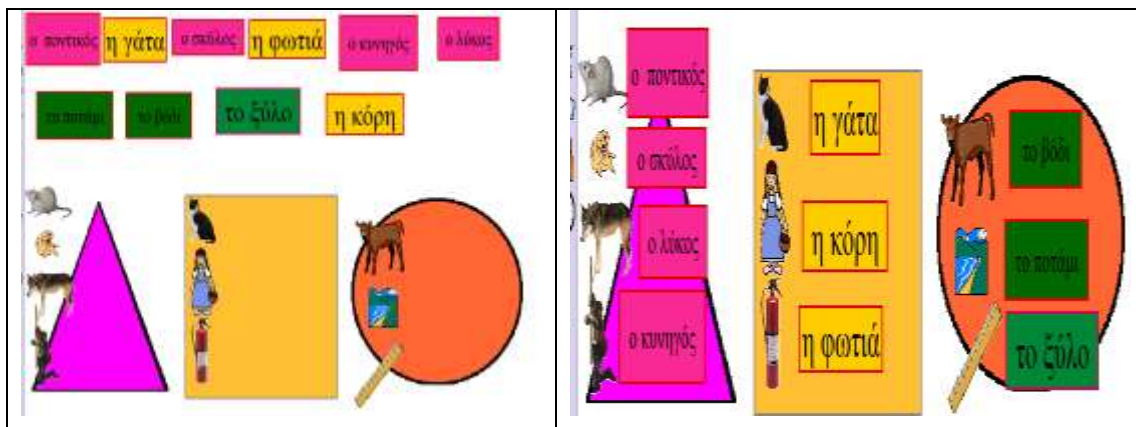
Η επανάληψη της ακρόασης αλλά και η δραματοποίηση βοηθά τα παιδιά να αντιληφθούν το παιχνίδι της εναλλαγής των ηρώων και έτσι να προετοιμαστούν για την επόμενη δραστηριότητα. Οι μαθητές/τριες παίρνουν ανά δύο, ένα φάκελο όπου υπάρχουν 10 εικόνες (αντίστοιχες με τους ήρωες που παρουσιάζονται στο ποίημα), τις οποίες καλούνται να τοποθετήσουν σε διαδοχική σειρά. Η επόμενη οδηγία αφορά στην αναδιήγηση της ιστορίας, έχοντας ως βάση αναφοράς τη διαδοχή που έχουν φτιάξει οι ίδιοι/ιες. Κάθε μαθητής/τρια οφείλει να βοηθήσει τον διπλανό του/της στην ορθή τοποθέτηση των εικόνων, ενώ καλείται ο καθένας με τη σειρά του να αφηγηθεί προφορικά την ιστορία που «υποστηρίζουν» αυτές οι εικόνες.

Κατόπιν προετοιμάζονται να εργαστούν ακολουθώντας τις οδηγίες που τους δίνει ο/η εκπαιδευτικός με τη βοήθεια του προβολέα στον πίνακα της τάξης, σε ένα έτοιμο αρχείο Kidspiration (Go to picture) (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, 1^ο Βήμα > 1^ο δίωρο > Ντίλι ντίλι). Σε αυτό υπάρχουν εικόνες των ηρώων του τραγουδιού αλλά και κείμενα που αντιστοιχούν σε κάθε έναν. Καθώς τα κείμενα αυτά είναι διασκορπισμένα, τα παιδιά καλούνται να κάνουν τις αναγκαίες αντιστοιχίσεις, διαπιστώνοντας πως τα συγκεκριμένα πλαίσια κειμένου είναι «τα λόγια του τραγουδιού» που άκουσαν. Χρωματικές επισημάνσεις και ενδείξεις υπάρχουν για την αντιστοίχιση της εικόνας με το κατάλληλο κείμενο. Παράλληλα έχουν στη διάθεσή

τους την εκτύπωση μιας «επαλήθευσης» για τη σωστή τοποθέτηση των πλαισίων (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, 1^ο Βήμα >1^ο δίωρο > Ντίλι ντίλι Επαλήθευση).

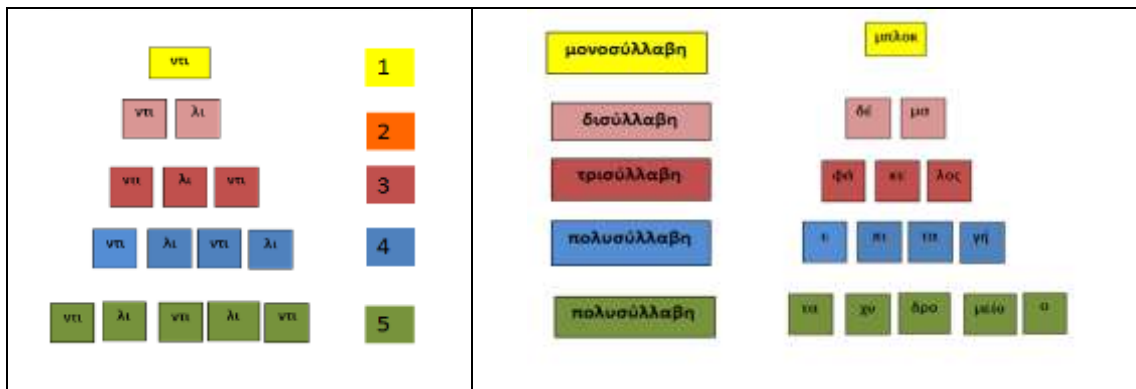
Στη συνέχεια οι ομάδες καλούνται να εργαστούν σε ένα ακόμη αρχείο kidspiration (Go to picture) (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, 1^ο Βήμα >1^ο δίωρο > Γένη Ουσιαστικών). Τους μοιράζεται μια εκτύπωσή του στην οποία έχουν ήδη τοποθετηθεί οι εικόνες των ηρώων και μαζί οι λέξεις που αφορούν στους ήρωες της ιστορίας (στο πάνω μέρος του αρχείου). Ζητείται να εργαστούν στον Η/Υ εισάγοντας εικόνες και ταξινομώντας τις αντίστοιχες λέξεις τους. Με τον τρόπο αυτό τα παιδιά κατηγοριοποιούν τις λέξεις σε τρεις στήλες ανάλογα με το γένος τους. Η χρήση μεταγλώσσας και η αναφορά στα γένη (αρσενικό, θηλυκό, ουδέτερο) γίνεται από τον/την εκπαιδευτικό στον ομαδικό σχολιασμό της δραστηριότητας.

2ο δίωρο: «Άσκήσεις συλλαβισμού» (στην ολομέλεια της τάξης και στις ομάδες)/«Αντιγραφή κειμένου και κατάταξη λέξεων ανάλογα με τον αριθμό των συλλαβών τους»/«Τοποθέτηση κειμένου σε διαδοχική σειρά»/«Σύγκριση κειμένων και ηχητικών καταγραφών» (εργασία σε ομάδες και στην ολομέλεια)

Με αφορμή την εργασία 4 του τετραδίου εργασιών (σ. 12, Α΄ τεύχος) οι μαθητές/τριες καθοδηγούνται στον συλλαβισμό έχοντας στα χέρια τους τα μουσικά όργανα που διαθέτει η τάξη (ή η μουσικός του σχολείου). Ο χωρισμός των λέξεων της άσκησης γίνεται με χτυπήματα των χεριών αλλά και τη χρήση των μουσικών οργάνων. Με τη βοήθεια των ίδιων μέσων, οι μαθητές/τριες στην ολομέλεια της τάξης καλούνται να κατηγοριοποιήσουν τις «πλαστές» λέξεις⁴ -που προσφέρονται σε ένα αρχείο παρουσίασης- ανάλογα με τον αριθμό των κομματιών τους (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, 1^ο Βήμα > 2^ο δίωρο > Αριθμός συλλαβών).

Κατόπιν εργαζόμενοι στις ομάδες τους αντιστοιχίζουν κάποιες από τις λέξεις της εργασίας 4 με τους όρους «μονοσύλλαβη», «δισύλλαβη» κ.ο.κ. σχολιάζοντας ταυτόχρονα τις συγκεκριμένες έννοιες. Με τον τρόπο αυτό μαθαίνουν παράλληλα να χρησιμοποιούν το «ποντίκι» (drag & drop), ενώ πληροφορούνται για την ύπαρξη της εντολής αναίρεσης (undo) για λανθασμένες επιλογές.

Στη συνέχεια «μυούνται» σε πιο σύνθετες εργασίες όσον αφορά στη χρήση του Η/Υ. Στις ομάδες μοιράζεται ένα [φύλλο εργασίας](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού, 1^ο Βήμα > 2^ο δίωρο > Αντιγραφή κειμένου), στο οποίο δίνονται οδηγίες για

⁴ Καθώς οι λέξεις αυτές λειτουργούν ως ψευδολέξεις/λέξεις που δεν έχουν νόημα αντιδιαστέλλονται από τις υπόλοιπες λέξεις της άσκησης του σχολικού βιβλίου, που δίνουν όνομα σε πράγματα και χώρους.

την πρόσβαση στην ιστοσελίδα του Σπουδαστηρίου Νέου Ελληνισμού, από όπου κάθε ομάδα αντιγράφει και επικολλά στο «ψηφιακό» φύλλο εργασίας συγκεκριμένη στροφή του ποιήματος. Ο/Η εκπαιδευτικός εκμεταλλεύεται παράλληλα την ευκαιρία, για να γίνει στην τάξη συζήτηση για τα βασικά στοιχεία ενός ποιήματος (στίχος, στροφή, ρυθμός και ομοιοκαταληξία). Όσον αφορά στην αντιγραφή και επικόλληση του κειμένου, η διαδικασία εξηγείται στην ολομέλεια της τάξης, ενώ ο/η εκπαιδευτικός περνά από κάθε ομάδα για «επί τόπου» υποβοήθηση. Οι λέξεις που συναντώνται σε κάθε μια στροφή ταξινομούνται (με τη χρήση της «αποκοπής»/«επικόλλησης») σε κατηγορίες ανάλογα με τον αριθμό των συλλαβών τους. Τέλος χωρίζονται στις συλλαβές τους πατώντας «κενό» ανάμεσά τους. Στην ολομέλεια της τάξης γίνεται επαλήθευση των επιλογών της ομάδας που έχει αναλάβει την τελευταία στροφή, αφού σε αυτή είναι συγκεντρωμένες όλες οι λέξεις του ποιήματος, γεγονός που διαπιστώνεται από όλες τις ομάδες συγκρίνοντας τις εγγραφές τους.

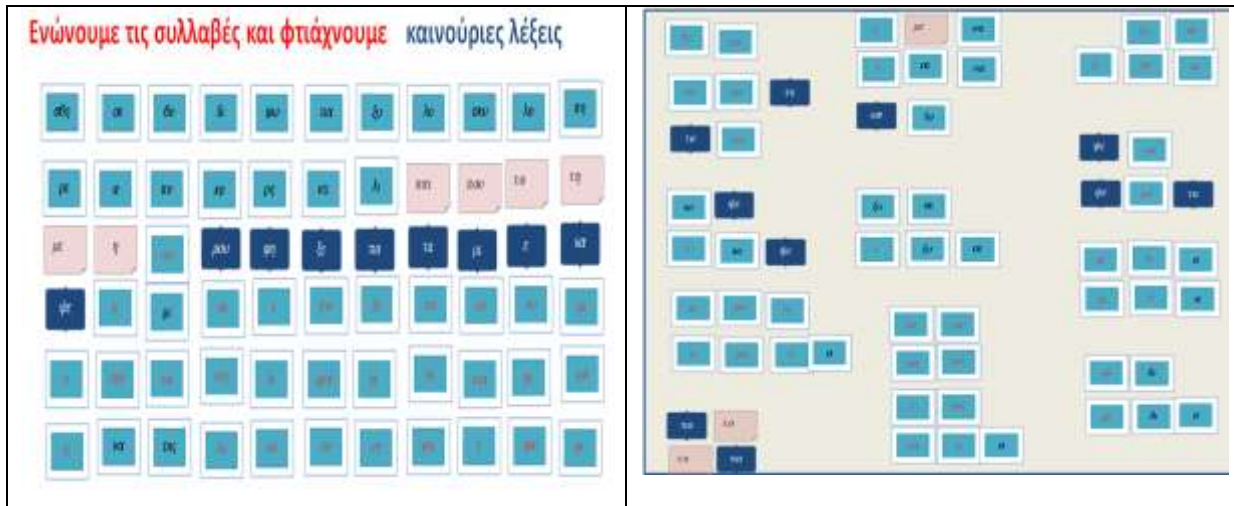
Μια ακόμη εργασία με τη χρήση αρχείου του λογισμικού Kidspiration (Add idea) προκαλεί τους μαθητές/τριες να ασχοληθούν με το περιεχόμενο του ποιήματος «Ντίλι ντίλι ντίλι», αυτή τη φορά όμως χωρίς την υποβοήθηση των εικόνων (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, 1^ο Βήμα > 2^ο δώρο > Διαδοχική σειρά). Οι μαθητές/τριες καλούνται να τοποθετήσουν (drag & drop) κάτω από κάθε μια λεξάντα/λέξη («το βόδι») τους στίχους («Ήρθε και το βόδι, ρούφηξε το ποτάμι») που ταιριάζουν σε αυτή.

<p>Συμφωνούμε και βάζουμε κάτω από κάθε εικόνα το στιχάκι που ταιριάζει, η αρχή έχει ήδη γίνει...</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>το καντήλι</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>η κόρη</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Ντίλι-ντίλι-ντίλι, ντίλι το καντήλι που έφεγγε και κένταγε η κόρη το μαντίλι, ντίλι-ντίλι-ντίλι.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>ο ποντικός</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Ήρθε ο ποντικός, πήρε το φυτό μέσα από το καντήλι που έφεγγε και κένταγε η κόρη το μαντίλι.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>_____</p> <p>ο λύκος</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>ο κυνηγός</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Ήρθε και το ξύλο και σκότωσε το σκύλο.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Ήρθε και το βόδι, ρούφηξε το ποτάμι .</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Να' τος και ο κυνηγός και σκότωσε το λύκο.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
--	---

Η επόμενη δραστηριότητα σχεδιάζεται για την ολομέλεια της τάξης, όπου με τη βοήθεια του ανακλαστικού προβολέα ή του διαδραστικού πίνακα προβάλλεται μια παραλλαγή του ποιήματος «Ντίλι ντίλι» των εκδόσεων Ίκαρος, το οποίο παρουσιάζεται με τη μορφή [ψηφιακού βιβλίου](#).

Παρακινούνται εκπρόσωποι των ομάδων να διαβάσουν τα επιμέρους επεισόδια της ιστορίας, εστιάζοντας στις διαφορές και ομοιότητες που υπάρχουν ανάμεσα στο περιεχόμενο αυτού του βιβλίου και το ποίημα έτσι όπως το έχουν γνωρίσει τα παιδιά (γίνονται σχετικές αναφορές στην αντικατάσταση της φωτιάς από τον φούρνο και στην απουσία ηρώων όπως το βόδι, λύκος, κυνηγός). Παρόμοια εργάζεται η τάξη με την ακρόαση [του ομώνυμου τραγουδιού](#), από τον ψηφιακό δίσκο «Ο κυρ Βοριάς ... και άλλα τραγούδια για παιδιά» σε επιμέλεια της Δόμνας Σαμίου, όπου μπορεί να γίνει αναφορά και πάλι στην αντικατάσταση της φωτιάς από τον φούρνο αλλά και του κυνηγού από τον χασάπη, ενώ θα δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην ύπαρξη χορωδίας και ορχήστρας διαφόρων μουσικών οργάνων, στοιχεία που συνηγορούν στη διαπίστωση της διαφορετικής χρήσης του ίδιου κειμένου και στην ύπαρξη παραλλαγών του, η οποία σχολιάζεται στα παιδιά με τρόπο που συνάδει στις προσλαμβάνουσές τους.

2ο Βήμα: «Ντίλι ντίλι ντίλι» και μια γάτα

3ο δίωρο: «Ανάγνωση/ακρόαση μιας ιστορίας» «Δημιουργία νέων λέξεων με βάση 'γνωστές' συλλαβές» (εργασία στις ομάδες και στην ολομέλεια της τάξης)

Ο διαχωρισμός των λέξεων της τελευταίας στροφής του ποιήματος, αξιοποιείται σε επόμενη δραστηριότητα, όπου οι συλλαβές τους δίνονται σε ένα αρχείο Powerpoint με την οδηγία να φτιάξουν οι μαθητές/τριες νέες λέξεις, διαφορετικές από εκείνες του ποιήματος, χρησιμοποιώντας τις ίδιες συλλαβές (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, 2^ο Βήμα > 3^ο δίωρο > Νέες συλλαβές). Περιορισμός υπάρχει στη χρήση συλλαβών που δεν δίνονται στον συγκεκριμένο πίνακα, ενώ στα παιδιά δηλώνεται ότι μπορούν να αντιγράφουν (επιδεικνύεται και πάλι η χρήση της εντολής «αντιγραφή» και «επικόλληση») την ίδια συλλαβή/πλαίσιο κειμένου για να τη χρησιμοποιήσουν σε μια νέα λέξη.

Είναι χαρακτηριστικό ότι από αυτές τις συλλαβές υπάρχει η δυνατότητα παραγωγής τουλάχιστον 40 ορθογραφημένων λέξεων. Έτσι μέσα από το παιχνίδι και το «κυνήγι» των περισσότερων «πόντων» τα παιδιά συνειδητοποιούν ότι αρκεί ο συνδυασμός κάποιων συλλαβών, ώστε να δημιουργηθούν νέες λέξεις. Οι επιλογές των παιδιών σχολιάζονται στο σύνολο της τάξης, όπου δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στους συνδυασμούς που δίνουν ανορθόγραφες λέξεις (ρενα, ελισε, μαλι..., για τις οποίες χρησιμοποιείται ο ορθογραφικός έλεγχος του επεξεργαστή κειμένου) αλλά και

στη δημιουργία λέξεων που διαφέρουν μεταξύ τους ως προς κάποιο γράφημα ή μια συλλαβή (κόψε/ έκοψε, ψέματα/ ψέμα, τόπο/ποτό/ποτά, μάγος/λίγος, τάμα/κύματα, εμένα/εσένα) ή στην τοποθέτηση του τόνου (φιλία/φιλιά, κεφάλι/κεφαλιά). Η εργασία στην ολομέλεια όσον αφορά στην καταμέτρηση των «πόντων» και στην ανάδειξη των νικητών μπορεί να παραταθεί και να γίνει σε άλλο δώρο, δίνοντας τη δυνατότητα στις ομάδες να επανέλθουν στην εργασία που έχουν ήδη αποθηκεύσει και να αναζητήσουν επιπλέον λέξεις, όταν οι υπόλοιπες ομάδες ασχολούνται με την ίδια ή κάποια άλλη εργασία (στην περίπτωση που ορισμένα παιδιά ολοκληρώνουν γρήγορα την εργασία που τους ανατίθεται).

Η γνωριμία των παιδιών με τα περιεχόμενα του [Μικρού Αναγνώστη](#) και τις επιλογές που προσφέρει γίνεται στην επόμενη δραστηριότητα.

Τα παιδιά καθοδηγούνται να εντοπίσουν το παραμύθι «[Η γάτα που ήθελε να παντρευτεί](#)». Πρόκειται για ένα παραμύθι από την Καλαβρία (σε λογοτεχνική απόδοση του Π. Ζούρα) που έχει κάποιες κοινές αναφορές με το ποίημα «Ντίλι ντίλι ντίλι». Αφιερώνεται κάποιος χρόνος για την ακρόασή του παραμυθιού, στο σύνολο της τάξης, ενώ σε τακτά χρονικά διαστήματα υπάρχουν «ανατροφοδοτικά διαλείμματα» για τη συζήτηση γύρω από το περιεχόμενο του. Επιπλέον επιδιώκεται ο εντοπισμός ομοιοτήτων και διαφορών με το ποίημα «Ντίλι ντίλι ντίλι» (ύπαρξη κοινών ηρώων, ανατροπή των προθέσεων της ηρωίδας). Τα παιδιά επίσης προκαλούνται να σχολιάσουν τη χρήση ενός «ψηφιακού» βιβλίου και να μιλήσουν για αυτήν την εμπειρία.

3ο Βήμα: Δημιουργούμε και παρουσιάζουμε

4ο δώρο: «Δημιουργία ιστορίας με αντιστοίχιση εικόνων και κειμένου»/«Προετοιμασία για μια παρουσίαση» (εργασία σε ομάδες και στην ολομέλεια της τάξης)

Στην ολομέλεια της τάξης προκαλείται η φαντασία των παιδιών να αλλάξουν το τέλος της ιστορίας του ποιήματος «Ντίλι ντίλι ντίλι», δίνοντάς της μια νέα εκδοχή. Εναλλακτικά τους προτείνεται, ακολουθώντας τη λογική του παραμυθιού από την

Καλαβρία να διαλέξουν κάποιους από τους ήρωες και να δημιουργήσουν μια δική τους ιστορία. Αναφέρουν προφορικά τις ιδέες τους και παρακινούνται να τις καταγράψουν σε μια κοινή ιστορία. Αρχικά οι ομάδες μπορούν να εργαστούν με συμβατικό τρόπο, με μολύβι και χαρτί. Στη συνέχεια ακολουθώντας τις οδηγίες του/της εκπαιδευτικού μεταφέρουν τις επιλογές τους σε ένα αρχείο Kidspiration (Add idea). Οι εικόνες και τα κείμενα από την εργασία τους σε αυτό, μαζί με την ηχογράφηση της αφήγησής τους, μπορούν να αποτελέσουν το υλικό για τη δημιουργία ενός «ψηφιακού» βιβλίου με τη βοήθεια του λογισμικού FLIP PDF Professional, την επιμέλεια του οποίου μπορεί να αναλάβει ο/η δάσκαλος της τάξης σε συνεργασία με τον/την πληροφορικό του σχολείου.

Αναμένονται οι ιδέες των παιδιών για την τελική παρουσίαση της εργασίας τους, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει την απαγγελία του τραγουδιού ή τη μουσική του παρουσίαση με την υποστήριξη του μουσικού του σχολείου ή και μια θεατρική παράσταση που θα οργανωθεί με τη συνεργασία των παιδιών και του/της εκπαιδευτικού με τον δάσκαλο της θεατρικής αγωγής.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο Βήμα: «Ντίλι ντίλι ντίλι»

1ο δίωρο:

Στο συνοδευτικό υλικό που δίνεται σε ξεχωριστό φάκελο υπάρχουν:

Για την παρουσίαση του ποιήματος, τη δραματοποίηση και την προφορική αναδιήγηση της ιστορίας, το αρχείο του Λογισμικού Παρουσίασης με τίτλο «[Εικόνες ποιήματος](#)» (1^ο Βήμα 1^ο δίωρο).

Για την αντιστοίχιση ηρώων με τους στίχους που αναφέρονται σε αυτούς, υπάρχουν αρχεία Λογισμικού Εννοιολογικής Χαρτογράφησης με τίτλο «[Ντίλι ντίλι](#)» και «[Ντίλι ντίλι επαλήθευση](#)» (1^ο Βήμα 1^ο δίωρο).

Για τη διάκριση των ηρώων σε στήλες ανάλογα με το γένος τους, υπάρχουν αρχεία Λογισμικού Εννοιολογικής Χαρτογράφησης με [αντίστοιχο τίτλο](#) (1^ο Βήμα 1^ο δίωρο).

2^ο δίωρο

Για τις «Ασκήσεις συλλαβισμού» υπάρχουν αρχεία Λογισμικού Εννοιολογικής Χαρτογράφησης με τίτλο «[Αριθμός συλλαβών](#)» και «[Αριθμός συλλαβών επαλήθευση](#)» (1^ο Βήμα 2^ο δίωρο)

Για την αντιγραφή κειμένου και κατάταξη λέξεων ανάλογα με τον αριθμό των συλλαβών τους υπάρχει ενδεικτικό αρχείο επεξεργαστή κειμένου με τίτλο «[Αντιγραφή κειμένου](#)» (για την 9 στροφή) και «[Αντιγραφή κειμένου επαλήθευση](#)».

Για την τοποθέτηση κειμένου σε διαδοχική σειρά υπάρχει αρχείο Λογισμικού Εννοιολογικής Χαρτογράφησης με τίτλο «[Διαδοχική σειρά](#)» (1^ο Βήμα 2^ο δίωρο)

2^ο Βήμα: «Ντίλι ντίλι ντίλι» και μια γάτα

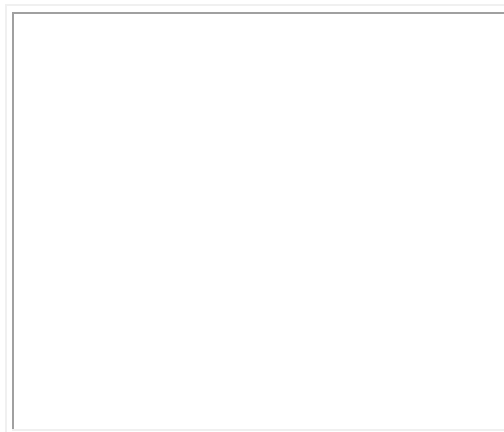
3^ο δίωρο

Για τη δημιουργία νέων λέξεων με βάση 'γνωστές' συλλαβές υπάρχουν αρχεία του Λογισμικού Παρουσίασης με τίτλο «[Νέες συλλαβές](#)» και «[Νέες συλλαβές επαλήθευση](#)» (2^ο Βήμα 3^ο δίωρο).

Οι λέξεις και οι συλλαβές τους (Φύλλο εργασίας για την 9^η στροφή)

Πηγαίνουμε στη σελίδα http://www.snhell.gr/kids/content.asp?id=262&cat_id=12 και αντιγράφουμε την 9^η στροφή του ποιήματος και μετά την τοποθετούμε (με αντιγραφή και επικόλληση) στον παρακάτω πίνακα:

Παίρνουμε μια μια τις λέξεις από τον πίνακα και τις βάζουμε (με «αποκοπή» και «επικόλληση») σε μια από τις παρακάτω στήλες. Κάθε μια σειρά θα έχει μόνο μια λέξη. Προσοχή! Λέξεις που υπάρχουν ήδη δεν πρέπει να τις ξαναβάλουμε στις στήλες (τις αφήνουμε στον πίνακα)

Μονοσύλλαβες Όταν έχουν 1 συλλαβή	Δισύλλαβες Όταν έχουν 2 συλλαβές	Τρισύλλαβες Όταν έχουν 3 συλλαβές
και	βό δι	ρού φη ξε

Αφού βάλουμε τις λέξεις στις στήλες, αφήνουμε κενά σε κάθε μια, τόσα όσες είναι και οι συλλαβές της.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το μοτίβο της κλιμακωτής παρουσίασης δε συναντάται μόνο στο ποίημα «Ντίλι ντίλι ντίλι». Υπάρχουν αρκετά δείγματα της παράδοσής μας (ενδεικτικά: το λαϊκό παραμύθι «[ο ποντικός και η θυγατέρα του](#)», το κείμενο της Φ. Παπαλουκά, «[Γιατί τα σκυλιά κυνηγάνε τις γάτες και οι γάτες τους ποντικούς](#)» και όχι μόνο, καθώς υπάρχουν και άλλα κείμενα στα οποία συναντάται το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό (όπως είναι «Η παρέα» και «Ο Μακρυνούρης» από τις εκδόσεις Κίρκη αλλά και «Η πελώρια κολοκύθα» του Α. Tolstoi, των εκδόσεων Άμμος και το λαϊκό παραμύθι «Η κόκκινη κοτούλα», της Ζωρζ Σαρρή των εκδόσεων Πατάκης). Η παρουσίασή τους και η πιο συστηματική επεξεργασία τους (του ίδιου κειμένου από όλες τις ομάδες ή διαφορετικών κειμένων για κάθε μια) μπορεί να δώσει προοπτικές για την επέκταση του σεναρίου σε ένα πρόγραμμα φιλιαναγνωσίας, εστιάζοντας στο θέμα της διδακτικής ενότητας (ιστορίες όπου ήρωες είναι ζώα) είτε στο λογοτεχνικό είδος (κλιμακωτές ιστορίες).

Εξάλλου η εμπλοκή εκπαιδευτικών διαφόρων ειδικοτήτων ενέχει το ενδεχόμενο επέκτασης του σεναρίου σε διαφορετικά αντικείμενα.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο εκμεταλλεύεται ευκαιρίες που προσφέρονται στο σχολικό εγχειρίδιο, οι οποίες δίνουν τη δυνατότητα για επέκταση δραστηριοτήτων που συναντώνται σε αυτό, μέσα από την αξιοποίηση υλικού από το διαδίκτυο και τη χρήση του Η/Υ. Για την υποβοήθηση του/της εκπαιδευτικού έχει δημιουργηθεί συνοδευτικό υλικό σε ξεχωριστό φάκελο. Η εφαρμογή του προϋποθέτει την ύπαρξη ενός βιντεοπροβολέα (ή την αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα στην περίπτωση που υπάρχει στο σχολείο) για τη συζήτηση στην ολομέλεια και ενός Η/Υ για κάθε μια ομάδα.

Κατά τον σχεδιασμό του σεναρίου, προηγήθηκε ο ορισμός συγκεκριμένων στόχων όσον αφορά στον κόσμο, τη γλώσσα και τις νέες τεχνολογίες. Χωρίς να παραγνωρίζεται η σπουδαιότητα των συγκεκριμένων γνώσεων και η βασική επιδίωξη για επίτευξη αυτών των στόχων (ως τελικό προϊόν της διαδικασίας), θα πρέπει να

τονιστεί η αναγκαιότητα έμφασης στην ίδια τη διαδικασία. Οι μαθητές/τριες της Β΄ τάξης, μέσα από το συγκεκριμένο σενάριο καλούνται να έρθουν σε επαφή με τους νέους γραμματισμούς, μια εμπειρία που για ορισμένα παιδιά μπορεί να είναι πρωτόγνωρη. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη φροντίδα και ο απαραίτητος χρόνος για τη σχετική εξοικείωση, ώστε να αποκτήσουν άνεση στον χειρισμό του Η/Υ και τη χρήση του. Η συστηματική παρατήρηση της δράσης τους από τον/την εκπαιδευτικό μπορεί να συμβάλει στην άμεση αντιμετώπιση πιθανών δυσκολιών. Από την άλλη πλευρά, καθώς η εργασία σε ομάδες έχει συγκριτικά περισσότερα θετικά αποτελέσματα (ανταλλαγή ιδεών και γνώσεων, ανάπτυξη διαπροσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, εμπειρία στη διαχείριση διαφωνιών, καλλιέργεια της κριτικής ικανότητας κατά τη λήψη αποφάσεων) θα πρέπει να υποστηριχθεί από τον/την εκπαιδευτικό με την άμεση επίλυση των πρώτων διενέξεων ή ενδεχόμενων προβλημάτων συνεργασίας μεταξύ των μελών των ομάδων και της ολομέλειας της τάξης.

Εκτός από μια περίπτωση, δεν προβλέπεται η χρήση φύλλων εργασίας, καθώς η ύπαρξή τους δεν κρίνεται αναγκαία. Αντίθετα η λεπτομερής -αρχικά- καθοδήγηση και η άμεση αντιμετώπιση τυχόν δυσκολιών από τον/την εκπαιδευτικό της τάξης αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες και την πρώτη γνωριμία τους με τον κόσμο του Τ.Π.Ε..

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Χατζησαββίδης, Σ. 2003. *Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών (προετοιμασία του κοινωνικού μέλλοντος των μαθητών)*. Φιλολόγος, 113: 405-414.

Ι.Ε.Π. 2011, *Πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας στο δημοτικό σχολείο*. Διαθέσιμο: <http://ebooks.edu.gr/2013/newps.php>

Ι.Ε.Π. 2011, *Πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στην υποχρεωτική εκπαίδευση (Δημοτικό & Γυμνάσιο)*, Οδηγός για τον εκπαιδευτικό. Διαθέσιμο: <http://ebooks.edu.gr/2013/newps.php>